

Läkare mot kärnvapen

Læger mod kernevåben

Informationsblad - Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK) - Danske læger mod kernevåben (DLMK)
Newsletter - The Swedish and Danish Sections of IPPNW,
International Physicians for the Prevention of Nuclear War

Nr 100 MARS 2005

Reaching Nuclear Disarmament – New Challenges and Possibilities

**Läs om en viktig och välbesökt konferens
i Stockholm 25–27 februari där Hans Blix var en av huvudtalarna**

Summary in English

– Like all other empires, the US will also fall apart in due time – this is the provoking message from Chalmers Johnson, emerite professor of international studies, commenting on US foreign policy of today. Read Claes Andreassons article on US militarism.

Is there a common goal of IPPNW today? Gunnar Westberg, co-president of IPPNW reports from an IPPNW retreat, where members from several

affiliates gathered to discuss around this issue. An effort will be made to create a document on IPPNW policy that will be put forward for decision at the next IPPNW world congress in Helsinki.

Reaching Nuclear Disarmament – New Challenges and Possibilities was the theme of a conference in February in Stockholm. Key note speaker was Hans Blix. Conference participants

received a wealth of important information on nuclear disarmament and nuclear proliferation.

The complicated situation in Kashmir and the nuclearization of South Asia is discussed at depth in an article by Pakistani student Faisal Yousaf, at present student at the University of Gothenburg.

ULF KÖNIG
JAN LARSSON

DLMK/SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och **Danske læger mod kernevåben (DLMK)**. SLMK har ca 5 000 läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar; DLMKs medlemsantal är ca 475. Föreningarna är de svenska och danska grenarna av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK, DLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av två ordföranden ("co-presidents").

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs/DLMKs arbetsområde. Skriv med **dubbelt radavstånd**, max fem A4-sidor. Bidragen tas dock helst emot via e-post, som bifogat Word-dokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton, allrahelst digitala bilder med hög upplösning. Papperskopior går också bra. Fäst inga gem på fotona och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Skicka gärna med ett foto av författaren/författarna. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till postdistribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iaktas strikt**.

Omslaget

Omslagsbilden visar ett vintrigt Stockholm, säte för en viktig, välbesökt konferens om kärnvapenedrustning och icke-spridning. Läs på sidorna 10–15.

Foto: F Sundberg och Ch Vigre Lundius.

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
101	1/5 -05	juni
102	1/9 -05	oktober
103	30/11 -05	december
104	1/2 -06	mars

SLMK

Svenska Läkare mot Kärnvapen

Informationsblad nr 100, mars 2005
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 6 000 ex

Ansvarig utgivare:

Jan Larsson
Linnégatan 2 G
753 32 UPPSALA
Tel 018-14 62 12
E-post:
jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr:

Jan Larsson och
Ulf König

Tryckeri:

Perstorps Tryckeri AB
Perstorp

Grafisk red. & formgivn:

A Stenbergs Text & Form AB
Box 52
590 70 LJUNGSBRO
Tel + fax: 013-651 81
E-post: anita.stenberg@slmk.org

Manusstopp för nästa nr (101): 1 maj, 2005
Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)
Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3.

Tryckt på miljögodkänt papper.

SLMKs ordförande

Frida Sundberg
Södra Strandvägen 1A
832 43 Frösön
Tel: 063-12 74 20
E-post:
frida.sundberg@slmk.org

Kanslichef

Klas Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
Mobiltel: 070-520 83 58
E-post:
klas.lundius@slmk.org

Medlemsreg o bokföring

Margareta Gustafsson
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
E-post:
margareta.gustafsson@slmk.org

**Kansli för
Stockholmsregionen**

Annika Rådberg
Svenska Läkarförbundet
(Villagatan 5), Box 5610
114 86 Stockholm
Tel: 08-790 33 05
E-post: annika.radberg@slf.se

**Läkarfonden för
Förebyggande av
Kärnvapenkrig**

Postgiro: 90 10 90 – 1

Medlemsavgift 2005:

275 kr resp 100 kr (stud),
sätts in på pg 90 10 90 – 1
Prenumeration på "Läkare
mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:

www.slmk.org

IPPNW:s hemsida:

www.ippnw.org

* * *

Landsnummer – telefon:

Sverige: 0046 -
Danmark: 0045 -

Krafter och motkrafter	4
Ledarsida – Frida Sundberg	
Är det något fel med IPPNW?	5
Frågan ställs av Gunnar Westberg	
Nedrustning er gammeldags!	6
Referat af møde i UM's kontor for Sikkerhedspolitik. Anton Aggernæs og Povl Revsbech	
Kärnvapenavrustning – en förutsättning för hållbar utveckling	7
Frida Sundberg om "Borgmästare för fred"	
Dialoger i Bryssel	7
Referat från mötena med NATO-representanter respektive EU-parlamentariker av Frida Sundberg	
Kashmir in Nuclear South Asia: Implications and Threats	8
Faisal Yousaf diskuterar situationen i Kashmir och Sydasien	
REACHING NUCLEAR DISARMAMENT – New Challenges and Possibilities	10
Karin Stenstedt refererar från Nätverket för Kärn- vapennedrustnings viktiga konferens i Stockholm i februari	
Konferensen i bild	12
Taktiska kärnvapen i Europa – rapport från en workshop	14
Meit Krakau har skrivit rapporten	
Verifikation och rapportering – Andreas Persbo (VERTIC) om läget idag	14
Leonore Wide sammanfattar hans föredrag	
NPT – nu och i framtiden	15
Rhianna Tyson redogjorde för detta. Leonore Wide refererar	
Hur få NPT universellt accepterat?	15
Den frågan försökte Sverre Lodgaard svara på i sitt föredrag på konferensen. Leonore Wide rapporterar	
"Militarismen i USA stärks"	16
Det konstateras i denna artikel av Claes Andreasson. Han citerar uttalanden från flera, väl insatta personer	
SLMK:s Bancosparare bidrog med drygt 469 000 kronor till föreningen år 2004	18
Klas Lundius berättar om utdelningen till SLMK och Humanfondens utveckling under året	
Fasthold målet, men opdatér midlerne	18
Kommentar af Claus Hancke, DLMK	
Svenska Tandläkare mot Kärnvapen	19
Föreningsinformation	
Internationell utblick	20
Redaktör Inge Axelsson	
DLMKs Bestyrelse	22
SLMKs styrelse 2004–2005	23

Krafter och motkrafter

Jag är glad att jag inte är diplomat. Det verkar vara besvärligt. Att vara doktor är också knepigt och utmanande ibland, men det är i alla fall så att när man ser ett problem får man uttala det, söka en diagnos och, ibland, en lösning på problemet. Ofta rätt upp och ner. Ibland med lite mer snirkliga metoder.

I maj skall experter och diplomater samlas för en översynskonferens angående icke-spridningsavtalet för kärnvapen, det s.k. NPT. Många frivilligorganisationer (NGOs) kommer också att närvara för att utöva tryck på processen.

NPT, som är en produkt av den politiska situationen på 60-talet, bygger på ett köpslående omkring tre faktorer; icke-spridning av kärnvapen, nedrustning och alla stater rätt till fredlig kärnkraft. Därom råder inget tvivel. Så långt är alla ense. Sen kommer kruzet.

Icke-spridning betyder att ingen annan än de fem som omnämns i avtalet som kärnvapeninnehavande stater får skaffa kärnvapen. Vad skall man då göra med dem som inte valt att vara med på avtalet, utan istället skaffat kärnvapen? (Indien, Israel och Pakistan). Eller sådana som trots att de skrivit under struntar i alltihopa och säger att de har kärnvapen i alla fall, dvs tummat på något med fingrarna i kors bakom ryggen. (Nordkorea).

Vad nedrustning betyder ter sig för mig ganska uppenbart, men så är det tydligen inte för vissa andra. För mig

betyder det att man förstör vapen på ett organiserat sätt så att ingen kommer till skada. För att alla skall känna sig säkra bör man göra detta på ett öppet sätt, så att alla vet vad som händer (och inte händer!) och på ett sådant sätt att det inte går att plocka ihop vapnen igen. Om någon kliver på en buss med älgstudsaren i högsta hugg känns det antagligen riktigt ruggigt om bössan är osäkrad och gissningsvis laddad. När så geväret säkras vågar man kanske andas. Om sedan skotten och slutstycket plockas ur så kanske medpassagerarna vågar börja prata. Varje älgjägare vet dock att det går ganska fort – men ibland ändå för långsamt – att få vapnet i brukbart skick igen. Först när bössan lämnat bussen känns det bra. Upplysningsvis: kärnvapen är farligare än älgstudsare.

Inte ens fredlig kärnkraft tycks kunna definieras på ett entydigt sätt. (Vad händer egentligen i Iran?)

Näväl, nästan alla jordens länder skall nu samlas för att köpslå kring detta. En del säger att avtalet är i kris, andra vill inte säga det, av rädsla för att någon skall tro att man är villig till en sämre uppgörelse bara för att rädda avtalet. (se *Atlanta consultation II on the future of NPT* s. 6). Det verkar svårt att vara diplomat. Verkar likna att vara bilhandlare eller illusionsartist. Lättare att vara doktor – är patienten sjuk så är han. Har han en farlig livsstil måste man hitta sätt att hjälpa patienten att ändra beteende även om det är svårt. Men det är klart – lämnar patienten mottagningen är

det ju svårt att fortsätta diskussionen ...

Det är här vi som NGOs har en viktig funktion att fylla. Vi måste, med därars envishet, marknadsnasares gälla stämna och gycklares glada miner fortsätta att påminna om nödvändigheten att gå vidare i kärnvapenedrustningen. Vi kan inte låta kärnvapenmakerna komma undan med sina nyspråkliga konstruktioner ("counter-proliferation"). Vi måste våga peka på dem som bryter mot någon av de tre grundpelarna i NPT, och ropa "men kejsaren är ju naken". Vi måste inte vara otrevliga, men åtminstone ärliga.

Den 25–27 februari samlades vi, representanter för ett stort antal NGOs, från hela världen, i Stockholm för att förbereda oss inför översynskonferensen. Vi är mycket tacksamma för det ekonomiska stöd från svenska utrikesdepartementet som gjorde NGO-konferensen möjlig. Vi hoppas att UD ger oss lika stor anledning att tacka dem för deras insatser efter översynskonferensen! För deras uppgift är viktig. De skall försvara nio miljoner svenskars (och några miljarder andras) rätt till en kärnvapenfri värld. Det är det jag skulle vilja kalla ett svårt jobb.

Den tyngsta uppgiften har dock kärnvapenstaterna, eftersom det är de som måste inse att det är dags att avskaffa kärnvapnen. Nu!

FRIDA SUNDBERG
Ordförande SLMK
frida.sundberg@slmk.org

Är det något fel på IPPNW?

Vad står IPPNW för idag, egentligen? Det finns det många olika meningar om. I SLMK arbetar vi med att förhindra kärnvapenkrig, i enlighet med den ursprungliga målsättningen för IPPNW (se rutan nedan). I de flesta andra nationella föreningar inom federationen IPPNW har man en bredare målsättning. Denna uttrycktes i de formuleringar som antogs vid kongresserna i Stockholm 1991 och i Mexico 1993. Många menar att arbetet mot kärnvapen fordrar att man arbetar mot alla krig, bland annat därför att dessa kan utveckla sig till kärnvapenkrig. Man bör därför också arbeta mot orättvisor, fattigdom och sjukdomar som kan leda till krig. Detta resonemang är inte logiskt: Fattigdom och konflikter i fattiga länder leder inte till kärnvapenkrig.

Andra menar att det är militarism och supermaktens behov av kontroll av världen och råvarutillgångarna som orsakar kärnvapenhoten. Att diskutera den uppfattningen fordrar en politisk analys där läkare inte har större trovärdighet än andra medborgare.

Dessa frågor återkommer på olika sätt vid varje möte i styrelsen för IPPNW. Mycket tid och energi har gått åt till att försöka formulera och diskutera dessa frågor. Strukturella problem i föreningen har också orsakat mycket debatt.

Vid kongressen i Beijing hösten 2004 beslöt styrelsen för IPPNW att man skulle ordna ett "Renewal Retreat". Detta ägde rum i London den 25–27 februari. Tjugo erfarna medlemmar av IPPNW och fyra IPPNW-studenter, också med mycket erfarenhet, jobbade intensivt. En mycket kunnig och engagerad organisationskonsult ställde upp gratis för oss.

Sex olika formuleringar av vår målsättning formulerades, plus en del va-

riationer och tillägg. För- och nackdelar gick vi igenom med stor noggrannhet. Ett tiotal modeller för hur federationen och dess nationella föreningar skulle kunna vara organiserad arbetade vi också fram. Alla dessa målformuleringar, organisationsmodeller, ledningsstrukturer och vägar för beslutsfattande och ansvarighet diskuterades.

Till slut överlämnades de något nedskurna förslagen till det verkställande utskottet för IPPNW, som därefter lämnade dem vidare som arbetsuppgifter för några personer som skall formulera förslagen tydligare. Sedan fortsätter diskussionen, samt utslutningen av de mindre bra förslagen, på en webbsida öppen för deltagarna i denna "Retreat". Styrelsen för IPPNW skall sedan vid sitt sammanträde i september 2005 bestämma sig för vilka förslag som skall föreläggas IPPNW:s Internationella Råd (Council) vid nästa internationella kongress, i Helsingfors 7–10 september 2006. En omfattande förändring av föreningens ledningsstruktur kan bli följden. Däremot är jag osäker på om man

kan komma fram till enighet om bättre formuleringar av våra mål.

Låter detta jobbigt? Det var det, arbetssamt, nästan plågsamt i sin grundlighet. Men kanske nödvändigt. Kanske kan vi komma att inse att mångsidigheten i föreningens olika målsättningar kan vara en resurs, en rikedom. Och troligen kan vi bli av med några av de problem som i flera år hindrat oss från att koncentrera oss på de viktiga uppgifterna: Att finna nya vägar för föreningens arbete som är att förhindra krig, särskilt kärnvapenkrig.

Och jag kan försäkra att det finns en hel del förslag på nya projekt och nya arbetsuppgifter.

Egentligen är IPPNW en både unik och effektiv organisation. Unik, därför att den är den ena av två (den andra är Läkare utan gränser) stora internationella frivilliga läkarorganisationer som talar om läkarens kall, om läkarens uppgift i samhället. Effektiv, när vi med en minimal stab och hängivna medlemmar lyckas skaffa oss respekt och trovärdighet och vi når med våra argument många beslutsfattare inom kärnvapenområdet. Däremot lyckas vi inte just nu skaffa oss uppmärksamhet i media.

Tyvär medförde denna samling för IPPNW också att jag inte kunde delta i den mycket värdefulla kärnvapenkonferensen i Stockholm som pågick samtidigt.

GUNNAR WESTBERG
gunnar.westberg@slmk.org
President i IPPNW

IPPNW shall be a non-partisan international federation of physician organizations dedicated to research, education and advocacy relevant to the prevention of nuclear war.

Den ursprungliga målsättningen för IPPNW från 1982

... To this end, IPPNW shall seek to prevent all wars, to promote non-violent conflict resolution, and to minimize the effects of war and the preparations of war on health, development and the environment.

Tillägg till målsättningen antaget vid kongressen i Mexico 1993

(SLMK:s) syfte är att sprida kunskap om kärnvapens medicinska effekter samt att genom vetenskaplig forskning bidra till denna kunskap.

Portalparagraf för Svenska Läkare mot Kärnvapen

Nedrustning er gammeldags!

Referat af møde i UM's kontor for Sikkerhedspolitik.

Den 21. januar 2005 var vi (Anton Aggernæs og Povl Revsbech) til møde i Udenrigsministeriet for at diskutere NPT (Ikke-spredningstraktaten) og tilhørende problemer i anledning af den forestående 5-årige *Review*-konference, som afholdes primo maj i år i New York. Vi mødtes med chefen for sikkerhedskontoret, Jesper Vahr. Mødet var kommet i stand efter at Povl havde sendt brev til Udenrigsminister Per Stig Møller.

Anton startede med at spørge, hvorfor ordet nedrustning var strøget fra kontorets navn. Jesper Vahr svarede, at det var af praktiske hensyn idet UM i høj grad benytter forkortelser for de forskellige kontorer ved intern kommunikation.

Jesper Vahr gjorde opmærksom på, at NPT består af 3 søjler. Det drejer sig om Ikke-spredning (af atomvåben), den fredelige udnyttelse af atomkraft og endelig den atomare nedrustning. Hvor hovedvægten i de tidligere NPT-konferencer havde været på nedrustningsdelen, ligger hovedvægten nu på ikke-spredningen af atomvåben. Han brugte Iran som eksempel på dette og nævnte de forskelle, der er mellem den europæiske og den amerikanske tilgang til Iran's ambitioner om at fremstille atomvåben. De europæiske lande har klart valgt en diplomatisk linie, som har givet resultat i form af en aftale, hvori Iran afholder sig fra at oparbejde beriget uran og at tillade inspektioner fra FN's atomenergiagentur. USA har derimod valgt en truende linie, men har nu bøjet af efter at europæernes aftale med Iran kom på plads.

Omkring de forestående forhandlinger i New York sagde Vahr, at der som sædvanligt (!) ikke var grund til optimisme. På det seneste forberedende møde (Prep-Com) var man ikke kommet længere end til at diskutere procedure! Han havde dog noteret sig, at New Agenda Coalition-landene (Irland, New Zealand, Sydafrika, Mexico, Sverige, Ægypten og Brasilien) i 2004 i FN's Generalforsamling var fremkommet med en mere *mainstream* deklaration sammenlignet med tidligere udtalelser, dvs. at den lægger sig mere op af, hvad de "toneangivende" lande mener om atomvåben. Herunder, at det ikke kan nytte noget at kræve øjeblikkelig nedrustning (jævnfør kampagnen "Abolition Now!") og at det gælder om "ikke at grave grøfterne dybere". Vedrørende de danske forberedelser til NPT-konferencen nævnte han, at det undersøges i kredsen af EU-lande, om man kan have fælles holdninger, og at man ser sympatisk på NGO-kravet om *de-alerting* og *de-targeting*.

Vi nævnte IPPNW's og DLMK's bekymring omkring den nye amerikanske atomdoktrin *Nuclear Posture Review* fra 2002, hvori USA forbeholder sig ret til at bruge atomvåben i form af *mini-nukes* og de såkaldte *bunker busters*. Vi mener, at atomdoktrinen alvorligt sænker tærsklen for anvendelse af atomvåben, og at dette kunne tænkes at tilskynde nogle regimer med nukleare ambitioner til at søge at anskaffe sig disse. Vahr svarede hertil, at ifølge nogle Pentagon-folk, som han havde talt med, var der med disse projekter ikke tale om en afgø-

rende ny atomdoktrin men om en nødvendig militær løsning til nye tiders udfordringer, og at der ikke var grund til at nære de bekymringer, som vi havde!

Om de manglende medlemskab af NPT fra Israel, Indien og Pakistan sagde han, at der til stadighed foregik pres på i hvert fald Indien og Pakistan for at de skal tilslutte sig, og at deres status som de-facto atommagter ikke automatisk giver dem adgangsbillet til "det magtfulde selskab". Om Nordkorea sagde han, at dette lands ambitioner om at fremstille atomvåben måtte ses i relation til at landet føler sig truet udefra.

Det er endnu ikke afgjort, hvem der skal repræsentere Danmark på NPT-konferencen, men vi var velkomne til at få det oplyst i april måned.

Alt i alt var der en venlig stemning under mødet, men kontorchefen udviste ingen sympati med kravet om Abolition Now ("Afskaffelse NU af atomvåben"). Han var heller ikke utilfreds med den nye amerikanske atomdoktrin. Mødet kan således kun betegnes som delvis vellykket.

ANTON AGGERNÆS og
POVL REVSBECH

Efterskrift: Jeg synes ikke, at kontorchefen har ret i at betegne NAC udtalelsen fra 2004 som værende væsentlig anderledes og "midtsøgende" i forhold til udtalelsen fra 2003. Enhver kan gå ind på www.wagingpeace.org/articles og danne sig sit eget indtryk.

PR

Kärnvapenavrustning – en förutsättning för hållbar utveckling

Borgmästaren i Hiroshima, Akiba, driver oförtrutet sin kampanj *Borgmästare för fred (Mayors for Peace)*. Grunden är borgmästarens ansvar för lokalbefolkningens väl och ve.

I Sverige är endast ett fåtal orter anslutna. Konstigt nog. Önskan om kärnvapenedrustning är inte särskilt kontroversiell i vårt avlånga land. Här finns nästan trehundra kommuner. I varje kommun finns åtminstone någon ansvarig politiker som borde kunna uppvakts och tillfrågas om kommunen kan tänka sig att ställa sig bakom ett sådant upprop som Akibas.

(I NATO-landet Norge lär 62 kommuner ha anslutit sig!) Tänk att kunna göra en insats för kommuninvånarnas hälsa som inte kostar mer än lite god vilja!

Kärnvapenedrustning – är inte det säkerhetspolitik? Jo, visst. Men det är också hälsopolitik och miljöpolitik. Enda sättet att undvika en kärnvapenkatastrof är avrustning. Nu! På samma sätt som kommuner infört förbud mot tomgångskörning för att minska koldioxidutsläppen borde även svenska kommuner våga uttala sitt stöd för kärnvapenavrustning!

Kommunledningen har ett ansvar för att hindra att kommunens invånare utsätts för onödiga risker. Kärnvapen är ett paradexempel i sin onödighet. Så länge de finns utgör de en risk, t ex för utnyttjande vid terroristangrepp eller hot. Hoten behöver inte vara riktade mot hemorten för att drabba kommuninvånarna. Hur många svenskar befinner sig i varje givet ögonblick i en främmande storstad (London, New York, Moskva ...) som skulle kunna tänkas utgöra ett terroristmål?

SLMK stöder denna kampanj och ser fram emot lokala aktiviteter!

FRIDA SUNDBERG
frida.sundberg@slmk.org

Dialoger i Bryssel

Bryssel är ett av Europas maktcentra. Dit reste IPPNW i form av Elizabeth Waterston (brittiska Medact), Sergej Kolesnikov (ryska IPPNW) och Frida Sundberg (SLMK). Med på resan var även Gunnar Arbman, Pugwash och Vadim Aleksandrovitj Okotja, Academy of Military Sciences (Moskva).

Mötena ägde rum i februari och det var två grupper vi skulle träffa. Den ena bestod av NATO-representanter, den andra av EU-parlamentariker. Två helt olika grupper av beslutsfattare, båda viktiga i dagens Europa. Båda (och fler med dem) fattar beslut med långtgående konsekvenser för den världsdelen vi bebor.

Mötet med NATO handlade till stor del om taktiska kärnvapen och berörde små praktiska steg mot en säkrare hantering av dessa. Under mötet gjorde NATO:s representanter fullkomligt klart att NATO är, och tänker förbli, en kärnvapenallians. IPPNW kan inte annat än beklaga detta, men det är viktigt att fortsätta dialogen på ett konstruktivt sätt.

Vid mötet med EU-parlamentarikerna diskuterades frågan hur de skulle kunna få EU att stödja alla de tre delarna i icke-spridningsavtalet, dvs såväl icke-spridning som kärnvapenedrustning och fredlig kärnteknologi.

EU:s röst i säkerhetspolitiken är viktig, och den som talar för EU under översynskonferensen talar för många stater och människor! EU, som består av både kärnvapeninnehavare, NATO-medlemmar, NAC-länder och andra, måste ju prata ihop sig före översynskonferensen så att ordförandelandet har en rimlig men inte alltför urvattnad kompromiss att komma med. Inför fjolårets förberedande möte inför översynskonferensen tog EU-parlamentet ett uttalande till stöd för icke-spridningsavtalet. Vi hoppas naturligtvis att parlamentet gör så även i år!

FRIDA SUNDBERG
frida.sundberg@slmk.org

Kashmir in Nuclear South Asia: Implications and Threats

Kashmir is central to India-Pakistan relations and security paradox in South Asia. The nuclearization of the region has nuclearized the Kashmir conflict. Now that India and Pakistan both have nuclear weapons, dangers posed by a war over Kashmir have hugely increased. In a recent study, the US Intelligence Agency estimated that more than twelve million Indians and Pakistanis could be killed – and another seven million injured – in a nuclear war.

The nuclearization of South Asia has given interstate tension a more disturbing significance and nuclear weapons have occupied centre-stage in the India-Pakistan defence and security debate. The centrality of nuclear weapons in strategic discourse has entirely changed strategic thinking in the region and led many observers to believe that the India-Pakistan dispute over Kashmir would perforce be frozen, as neither country would risk a confrontation that could escalate to the nuclear level. This assumption however proved erroneous because of their disagreement when both countries came very close to a war twice in 1999 and 2002.

Internationalization of the Kashmir Dispute

The Kashmir question has now been internationalized. It has taken the threat of a nuclear war to crystallize international attention to the Kashmir issue. For some three decades India had more or less successfully established Kashmir as a bilateral issue. Immediately after the nuclear tests, the P-5 communiqué, G-8 resolution, UNSC resolution 1172, Sino-American joint communiqué, and Nelson Mandela's inaugural address at NAM summit underlined the centrality of

Kashmir as a nuclear flash point. The nuclear tests revived the Kashmir issue at the UN Security Council. It should be noted that just two years ago Kashmir was deleted from the agenda of the council on the basis of the 'five-year formula' and was restored only after hectic efforts made by Pakistan. And in 1997 the issue of Kashmir was missing from the annual report of the secretary-general to the UN and a move was under way to disband the UNMOGIP. In 2004, the EU established an all party group on Kashmir in the European parliament. It is one thing to claim that non-nuclear tensions, or even a conventional conflict, are purely bilateral or South Asian issues. The discourse over Kashmir has been internationalized and it will be a question of how best to intervene in this internationalized discourse. Efforts to keep the conflict bilateral, with the two countries establishing the proper political and military controls, will fail completely.

Kashmir: Turning into a Nuclear Flash Point

The Kashmir dispute has made the subcontinent the most dangerous place. The former US President Bill Clinton, referred to South Asia as 'the most dangerous place on earth'. The Asian Wall Street Journal went as far as calling India and Pakistan 'nuclear nuisances' and 'dangerous pests on the world stage'. There are a number of other factors make the situation particularly precarious. The two countries share a common border so that the warning time of nuclear attack would be virtually zero. Again, the test sites and other facilities on either side are so close to the border that if something went wrong in one of the states, it could easily affect the other. There is some reason to doubt whether the requisite, sophisticated, command

and control systems for nuclear weapons are possessed by either side. The dispute over Kashmir has already sparked three wars before the nuclearization of South Asia. Since the overt nuclearization of South Asia, the argument that the 'chronic Kashmir conflict could finally trigger a nuclear war in the subcontinent' has attracted great attention from strategic analysts. There is a general assumption among strategic thinkers that faced with invasion and military humiliation by India in a fourth war, Pakistan might resort to nuclear weapons. To better understand the dynamics of the nuclearization in the region, one has to analyse the debate between Nuclear Proliferation Optimists and Nuclear Proliferation Pessimists.

The two schools provide competing assessment of the likely consequences of the South Asian nuclearization. Representing the optimist school Kenneth Waltz for example argues that the presence of nuclear weapons makes states exceedingly cautious. Why fights if you can't win much and might lose everything? This school of thought has been convinced that the nuclear weapons capabilities of India and Pakistan have helped to stabilize their relations in recent years. It is difficult to see how the escalation of the conflict over Kashmir could have been avoided were it not for the two countries fear of nuclear escalation. Devin Hagerty notes that the past practice in South Asia indicates that in the area of crisis stability the logic of nuclear deterrence is more robust than the logic of non-proliferation. According to him, the 1990 Indo-Pak crisis lends further support to the already impressive evidence that the chief impact of nuclear weapons is to deter war between the possessors. Maj.Gen. Ashok K. Mehta points out that the overt nuclear capability

reached by Pakistan and India has provided each the strategic equalizer they required – India with China and Pakistan with India. The new strategic balance will enhance stability in the region once the dust settles and Confidence Building Measures (CBM) are put in place.

In contrast, proliferation pessimists worry that nuclear weapons have pernicious consequences for sub-continental security. Looking back at the history of violent antagonism between India and Pakistan, Nell Joeck believes that nuclear weapons capabilities have not created strategic stability. Comparing the India-Pakistan stand-off with the Cold War scenario, Strobe Talbot reminds that the US and Soviet Union had more than one narrow escape. India and Pakistan have an ever-lower margin for error than the US and USSR did over Cuba and Berlin, if only for geographical reasons since no ocean separates them. Moreover the continuation of planning for a conventional war is an indication that India and Pakistan military strategists do not believe in nuclear stability, with India increasing its defence budget since 1998. Nuclear deterrence by itself does not ensure peace because the assumption that the fear of mutually assured destruction is enough for a stable peace is wrong.

There has been a general consensus among many Indian defence analysts that limited war remains a distinctly possible scenario and that the country which is able to manage the dynamics of a limited war, would have a definite

advantage. In fact the ability to fight and win a limited war where nuclear weapons are not allowed to enter the equation is likely to be the hallmark of successful national strategy in the future. This limited border war strategy is equally attractive to Pakistan. In the case of limited war confined to one theatre of war, Pakistan's inferiority in conventional weapons and manpower has never been much of disadvantage. For instance, Pakistan did well enough against India when the two clashed in the Rann of Kutch in 1965 war as well as during the 1999 Kargil war. Pakistan's smaller size becomes a disadvantage only in the event of an all out conventional war with India, as in 1965 and 1971. It seems both Indian and Pakistani strategists who are in favour of a limited local border war underestimate the likelihood of a surprise lashing out or escalation under a nuclear overhang. The lethal cross-border artillery duels, rising casualties, flared tempers and sharpened antagonism collectively may escalate a limited border war to an all out conventional war and then possibly to a nuclear confrontation. Pakistan has officially rejected India's proposal of both sides agreeing to a No First Use of nuclear weapons. India has taken a unilateral position of No First Use against nuclear weapon state and of No Use against any non-nuclear weapon state. This is similar to China's No First Use and No Use declarations.

Heading Towards an Arms Race

Both countries, after having abandoned their nuclear ambiguity in the May 1998 for a declared nuclear operational role, pursue a very active nuclear and missile program and keep testing their missiles as an ongoing process. The huge expenditure on defence and the nuclear programs are directly related to the adversarial relationship between them. For India, nuclearization is essential to become a great power and give it greater freedom of action in world politics. Pakistan's nuclear policy is essentially reactive to India's. Through the development of nuclear capability, Pakistan seeks a broad strategic equilibrium with India and a means to gain international prestige and power. It considers it an antidote against India's hegemonic designs and nuclear capability is now a central component of its defence doctrine.

Since the 1998 nuclear tests, there has been a large increase in Indian military spending. India's nuclear stance has hardened as revealed in its "Draft Nuclear Doctrine" (Aug. This draft makes a mockery of the earlier posture of "minimality" by recklessly advocating an open-ended, super-ambitious, nuclear arsenal capable of prompt "punitive retaliation" against any nuclear adversary state or group of states. It signifies the beginning of new arms race in South Asia. India now seems set for buying a staggering US\$ 100 billion worth of arms over

Nuclear Capabilities in South Asia

	INDIA	PAKISTAN
Weapons	Enough Plutonium for 60-90 bombs	Enough highly enriched uranium for 15 nuclear weapons
Delivery Systems	Jaguar, Mirage, MiG, Short and Intermediate range missiles SLBM development	F-16 and Mirage, Missiles of various range
Production Facilities	Plutonium production reactors Enrichment facilities	Enrichment facilities Plutonium production development

the next 7 years. Among the new acquisitions will be fighter planes, submarines, advanced surveillance systems (including Phalcon airborne early warning systems from Israel, 4 of which have now been purchased at US\$ 250 million apiece), and a second aircraft carrier. There are indications that India may now purchase the Patriot or Arrow missile defence systems. Is so, yet another escalatory dynamic will come into play. India is developing a range of nuclear capable aircraft (Jaguar, Mirage and MiG-27, and MiG 29). It is also said to be developing a submarine-launched ballistic missile (SLBM) and a new class of nuclear-propelled submarine that would carry it. This would give India a second strike capability, which it perceives as a need because of the very short warning time of attack by Pakistan.

Pakistan is developing missiles and nuclear capable aircraft (F-16 and Mirage) but its capability and accuracy, in particular, may be presently insufficient for a first strike option. Present Pakistani policy is to reject Indian offers of a no-first-use agreement and this is because it is not yet prepared to rule out the first strike option itself. This in turn is because of Pakistan's perception of conventional inferiority.

Conclusion

There is no doubt that the genesis of instability on the sub-continent and the present threat of nuclear weapons use in South Asia lies in the historical legacy of the Kashmir dispute. The dispute over Kashmir remains the root cause of tension between India and Pakistan. The nuclearization of the subcontinent has given inter-state tension a more disturbing significance.

The nuclear weapons have changed the entire situation of South Asia and crisis emerging from the long-standing Kashmir dispute is not helping much in stabilizing the situation in the region. Kashmir issue has acquired a fundamental position and has become the focus of international community regarding regional disputes. One dimension of the issue is that now with the acquisition of weapons of mass level destruction there may be an increase in the probability of low intensity conventional conflicts as apparent from the Kargil crisis, the continuing limited war at Siachin Glacier as well as frequent border skirmishes. There is a need for institutionalising a nuclear dialogue between India and Pakistan. There should be more transparency in the nuclear doctrine and in the tests being carried out to avoid any accidental use of nuclear weapons. USSR and the US, both nuclear armed, maintained a dialogue even when the tension was at its height. India and Pakistan must do the same.

FAISAL YOUSAF

[Referenser till artikeln kan erhållas från red.]

Faktaruta

Faisal Yousaf kommer från Pakistan, där han studerat internationella relationer. Han har arbetat på Kashmir Institute of International Relations och även för FN. Faisal studerar för närvarande i Göteborg.

Rapport från en välbesökt konferens i Stockholm

Reaching Nuclear Disarmament – New Challenges and Possibilities

Nätverket för Kärnvapenedrustning inbjöd till en mycket välordnad och välbesökt konferens i Stockholm den 25–27 februari med deltagare från företrädesvis USA och Sverige, men även från Norge, Finland, England, Belgien, Holland och Italien m.fl. Konferensen hölls på engelska och samlade ca 170 deltagare. Inledningsföreläsare

var **Hans Blix, ordförande i WMDC. Publikanslutningen var glädjande stor och den första kvällen fick mötet flyttas från ABF-huset till Immanuelskyrkan för att alla skulle få plats.**

Konferensen inleddes på fredagskvällen med en paneldiskussion med **Alyson Bailes** från SIPRI som moderator. Sedan deltagarna hälsats välkomna av **Frida Blom**, ordförande för Svenska Freds, inleddes således **Hans**

Blix. Han talade över ämnet *Nedrustning, Terrorism, Global säkerhet* och började med att försöka besvara frågan, vilka som är de största hoten mot den globala säkerheten idag. Han lyfte fram såväl terroristverksamhet som det faktum att Nordkorea och Iran sannolikt snart förfogar över kärnvapentechniken. Han instämde också i ett yttrande av Tony Blair – ingenting skulle kunna motverka terrorismen bättre än en lösning av Israel-Palestina konflikten.

Enligt Blix är risken för ett tredje världskrig inte stor och inte heller risken att kärnvapen skall komma till användning. Han lyfte dock fram att ett eventuellt regimskifte i Pakistan ter sig riskfyllt och önskade president Musharaff framgång och ett långt liv. Syrien och Saudiarabien såg Hans Blix inte som några överhängande hot ur kärnvapensynpunkt. Problematiken vad gäller Taiwan är ett annat orosmoment.

Vidare tog Hans Blix upp misstron vad gällde värdet av diverse avtal som CTBT, och speciellt NPT samt IAEA:s inspektioner eftersom det nu visat sig att avtal med lätthet kan brytas och att inspektionerna i t.ex. Iran visat sig helt otillförlitliga.

Synen på Irakkriget utvecklades ingående och Blix bekräftade att det amerikanska underrättelseväsendet klart gick krigsivrarna till mötes. Han framhöll det positiva i att FN trots intensiva påtryckningar inte lät sig påverkas att sanktionera anfallet på Irak.

Vad kan göras för att minska riskerna för spridning av kärnvapen och att de i värsta fall till och med kommer till användning? En annan hållning från USA:s sida skulle kunna skicka ut positiva signaler. En ytterst negativ faktor är de signaler USA nu skickar ut genom att helt i strid med ingångna avtal proklamera att man avser att utveckla och förbättra sina kärnvapen.

En viktig komponent i förhandlingarna med Iran och Nordkorea är att inte hota med krig eller andra represalier utan istället komma med attraktiva och lockande erbjudanden som kompensation för att de avstår från kärnvapenuppbyggnad. Detta var något som **Sverre Lodgaard** i sitt också mycket tankeväckande anförande i påföljande dags panel tryckte mycket starkt på. Vem vill gå en motpart till mötes om denne hotar med att skära halsen av en om man inte fogar sig!?

I panelen deltog förutom Hans Blix även Merav Datan, tidigare verksam i IPPNW och nu en av de ledande i WILPF. Den tredje paneldeltagaren var Felicity Hill, också knuten till WILPF, för närvarande doktorand vid

Institutionen för freds- och konfliktforskning i Uppsala.

Merav Datan höll ett fint och välbalanserat föredrag under rubriken *Reaching Nuclear Disarmament: New Challenges and Possibilities*. Med sin israelisk-amerikanska härstamning och som både fysiker och jurist med akademiska studier i Israel och USA, är hon en oerhört kunnig person med en unik kulturkompetens.

Datan pekade först på hur relativa olika normsystem är och tog upp vad som inger individer eller stater en känsla av trygghet. Hon lyfte upp det falska i föreställningen att absolut trygghet skulle kunna gå att uppnå och exemplifierade med den fåfänga förhoppningen, att ett starkt kärnvapenförsvar skulle kunna få ett lands invånare att känna något slags absolut trygghet.

Hon gav ett vardagligt exempel: Självdar hon sig tydligen inte för att åka tunnelbana i New York vid alla tider på dygnet, men har iakttagit att det vid vissa tidpunkter nästan inte finns några kvinnor på tågen. Kvinnor föreställer sig förstås ändå inte att de härigenom uppnår en absolut säkerhet och trygghet och Merav Datan ställde frågan hur vi (hon syftade väl här på amerikaner) då kan tillåta våra politiska ledare att tala om säkerhet i absoluta termer.

Hon tog vidare upp det svåra dilemma forskare ställs inför, när de inser att deras fynd kan missbrukas i destruktiva syften och de helst skulle vilja sadla om, men av sociala skäl inte har något fritt val, t.ex. på grund av försörjningsplikten mot familjen. Hon framhöll att många även i USA är ytterst negativa till kärnvapen, Hollywoods och medias glorifiering av dessa vapen till trots.

Med hänvisning till Hans Morgenthau* lyfte Merav Datan fram det för-

hållandet, att Sovjets och USAs kapprustning under kalla kriget ytterst handlade om maktkamp och att detta förstås också gäller världens stater idag. Men, vilket är hoppningivande, majoriteten av världens stater är negativa till kärnvapen. Detsamma gäller enligt opinionsundersökningar också majoriteten av invånarna i kärnvapenstaterna.

I Felicity Hills tal fäste jag mig särskilt vid avslutningen, där hon citerade Jonathan Dean, tidigare USA:s förhandlare i kärnvapenfrågor. Han framhåller i en kommande bok sex skäl till optimism inför framtiden:

- Avskräckningseffekten av den enorma manspillan som varit resultat av kriget under de senaste två århundradena.
- Moderna kommunikationer, som bl.a. medger effektiv nyhetspridning över hela världen.
- Ökade kunskaper och ökande välstånd.
- Kvinnors ökande engagemang.
- Västvärldens demokratisering.
- Allmänt erkännande av mänskliga rättigheter.

Konferensen gav mycket värdefull kunskap och jag rekommenderar att man läser de olika föredragen i sin helhet, när de så småningom läggs ut på SLMK:s hemsida, www.slmk.org. Leonore Wide och Meit Krakau från SLMK har, tillsammans med flera andra medlemmar i Nätverket för Kärnvapenedrustning, lagt ner ett enormt arbete på att genomföra denna stora konferens. De förtjänar ett stort tack!

KARIN STENSTEDT
karin.stenstedt@slmk.org

* Hans Morgenthau (1904–1980): tysk-amerikansk statsvetare, som betonade maktbalansen i ett anarkiskt internationellt system.

WMDC	<i>Weapons of Mass Destruction Commission</i>
SIPRI	<i>Stockholm International Peace Research Institute</i>
CTBT	<i>Comprehensive Test Ban Treaty</i>
NPT	<i>Non-Proliferation Treaty</i>
IAEA	<i>International Atomic Energy Agency</i>
WILPF	<i>Women's International League for Peace and Freedom</i>

Reaching Nuclear Disarmament –

Panelen vid Blix-seminariet. Merav Datan (WILPF), Felicity Hill, Avd för freds- o konfliktforskning, Uppsala Universitet och SIPRI:s dir. Alyson Bailes.

Dr Karin Sten
paneldeltagar

Workshop 7 , "Reasons and rationale behind nuclear weapons acquisition." SLMK-studenterna Morgan Munson o Sara Smedegard argumenterar.

"Keynote Speaker"
Dr Hans Blix.

De
Nätve
en

Reac
new

Dr Frida Sundberg,
SLMK:s ordförande, höll
slutanförandet.

**I Nätverket för Kärnvapen-
nedrustning, bildat 2001,
ingår ett 15-tal ideella fören-
ingar med inriktning på fred
och nedrustning. Den gemen-
samma plattformen är arbetet
för en kärnvapenfri värld.**

FOTO:
CH VIGRE LUNDIUS

Sverre Lodgaard (t v), Norska Utrikesp
tet (NUPI) och Jörgen Persson, svenska
pertpanelen.

New Challenges and Possibilities

stedt (SLMK) (t h) avtackar en av
na, Merav Datan.

Ambassadör Henrik Salander (WMDC) ledde Workshop 2. "The official nuclear weapons states and compliance with the NPT" SLMK:s student Jenny Immerstrand till vänster.

m 25 -27 februari arrangerade
erket för Kärnvapennedrustning
r mycket välbesökt konferens
i Stockholm under temat
*aching Nuclear Disarmament –
r challenges and possibilities*

Tom Börsern Hansen, Pugwash (Danmark) och Faisal Shah, Pakistan, Globalverkstan i Göteborg. Workshop 5. "Politicians for nuclear disarmament: Mayors for Peace"

olitiska Institu-
a UD ingick i ex-

Workshop 7 (se ovan). Prof Kirsten Osen Norge och Dr Leonore Wide, SLMK, lyssnar på Robert Lastman från Italien.

Taktiska kärnvapen i Europa – rapport från en workshop

Vi var ett tiotal deltagare från minst fem länder som bänkade oss till en workshop om taktiska kärnvapen. **Daniel Nord**, sekreterare i WMDC var diskussionsledare och inledde med en översikt om kärnvapnen i Europa. Vad vet man om läget?

Man vet inte hur många vapen det är frågan om. Siffrorna är hemliga. Tills helt nyligen uppskattade man att det fanns mellan 150 och 200 amerikanska taktiska kärnvapen utplacerade på NATO-flygbaser i sex länder i Europa, ”kärnvapenparaplyet”. Men i en nyutkommen rapport från NRDC* görs det troligt att det verkliga antalet snarare ligger kring 480. Ryssland har troligen mellan 3 500 och 4 000 taktiska kärnvapen redo för användning, dessutom ca 3 000–4 000 i lager. Och så har vi Frankrikes kärnvapen som inte står under NATO:s befäl.

Det finns inget internationellt avtal som reglerar de taktiska kärnvapnen. Det enda som finns är de s.k. presidentdeklarationerna från 1991–1992, av USA:s George Bush och Rysslands Gorbachov och Jeltsin. Dessa var ensidiga politiska utfästelser och inga avtal men har ändå fyllt en funktion,

eftersom antalet kärnvapen i Europa faktiskt har minskat betydligt.

Det finns ingen allmänt vedertagen definition av taktiska kärnvapen. Ett tiotal olika definitioner förekommer. Uttrycket används om kärnvapen som är tänkta att användas på slagfältet, med en räckvidd upp till ca 50 mil, till skillnad från de strategiska kärnvapnen, som är tänkta att skickas med långdistansmissiler. Inte heller storleksmässigt är de definierade, även om de som regel är mindre än de strategiska.

Daniel Nord påpekade riskerna förknippade med underhållet av kärnvapnen. De amerikanska kärnvapnen måste fraktas till och från USA för underhåll. På motsvarande vis är det en ständig trafik med ryska kärnvapen som transporteras till och från kärnvapenanläggningar, med allt vad det innebär av olycksrisker och risker för att något kommer på avvägar.

Vilka utsikter finns det att bli av med kärnvapnen i Europa? Kan vi påverka?

Vi konstaterade att det behövs en klar definition. Vi önskar ökad transpa-

rens, vi vill få veta vilka vapen som finns.

På den positiva sidan noterade vi att det i all tydhet pågår en sorts nedrustning. Ett argument för NATO att behålla kärnvapnen i Europa är ju att värdländerna önskar ha dem kvar.

Men Grekland lämnade kärnvapensamarbetet 2001 och har inte längre några kärnvapen baserade på sin mark. I Holland har nu flera riksdagsledamöter tagit upp frågan och begärt att vapnen avlägsnas från holländskt territorium. Även i Belgien pågår liknande initiativ. Kanske kan fler länder följa efter?

På den negativa sidan såg vi utvecklingen av nya, ”små” kärnvapen med taktisk roll, inte minst de amerikanska s.k. bunker busters.

MEIT KRAKAU
meit@slmk.org

* Rapport skriven av *Hans Kristensen*.
Publicerad i New York Times
9 febr 2005.

www.nrdc.org/nuclear/euro/euro.pdf

Verifikation och rapportering – Andreas Persbo (VERTIC) om läget idag

Persbo redogjorde för den aktuella situationen vad gäller verifikation, olika kontrollåtgärder och rapportering samt hur olika länder ställer sig till detta. Kontrollen i icke-kärnvapenländerna har blivit bättre. Genom ett tilläggsprotokoll till IAEA:s överens-

kommelser har IAEA:s inspektörer fått bättre tillgång till information och platser för inspektion. Tilläggsprotokollet stärker alltså inspektörernas kontrollmöjligheter, men det finns fortfarande många länder som inte skrivit under det.

Inom EU finns det inte någon generell enighet kring kärnvapenedrustning men att man är eniga om att arbeta för CTBT och FMCT. Sverige har också tagit upp frågan om ett avtal om No First Use mellan Ryssland och EU.

LEONORE WIDE
leonore.wide@slmk.org

NPT – nu och i framtiden

Den horisontella och vertikala kärnvapenspridning* som planeras av olika länder (Nord-Korea, Iran, USA m.fl.) är enligt **Rhianna Tyson**, projektledare i Reaching Critical Will, negativt för NPT och hotar att undergräva förtroendet för avtalet.

Som positiva faktorer framhöll hon bl.a. möjlighet till tilläggsprotokoll, effektivare kontrollmöjligheter och arbetet med ett fördrag om klyvbart material (FMCT).

Hon varnade för tendensen att betona icke-spridning på bekostnad av nedrustning.

En rad förslag till förbättringar har kommit från olika länder och organisationer inför översynskonferensen av NPT i maj i år:

- Fortsatt arbete med de 13 stegen från förra översynskonferensen.
- *Negative Security Assurances*, NSAs, (om du inte har kärnvapen ska jag inte använda sådana mot dig).
- *Global Inventory of Fissile Material* utifrån årliga rapporter.
- Ökat deltagande av NGOs vid översynskonferensen.

När det gäller resultat av förhandlingarna vid NPT-konferensen om artikel VI, nedrustningsfrågan, tänkte sig Rhianna Tyson tre möjligheter a) ett totalt fiasko, b) ett urvattnat dokument som sänker tilltron till NPT eller förhoppningsvis c) ett starkt slutdokument som kan leda vidare mot en verklig kärnvapenedrustning.

LEONORE WIDE
leonore.wide@slmk.org

* horisontell spridning: till flera länder;
vertikal spridning: vidareutveckling av kärnvapnen

Hur få NPT universellt accepterat?

Sverre Lodgaard är direktör för NUPI och har skrivit en rapport till WMDC: *Making the Non-Proliferation Regime Universal*. Han diskuterade hur man skulle kunna få NPT att bli universellt accepterat. Fyra länder står utanför NPT [alla andra är faktiskt med! förf. anm]: Indien, Pakistan och Israel samt Nordkorea, som nyligen lämnat avtalet. För Nordkorea bör gälla att försöka få landet tillbaka i NPT. De övriga har för närvarande inga åtaganden som reglerar kärnvapenhantering.

Sverre Lodgaard anser att frågan kan och måste lösas genom förhandlingar

där man erbjuder något som för varje land är attraktivt. För Nordkorea skulle det räcka med ett erbjudande tillräckligt för att få landet tillbaka in i NPT. För de tre övriga länderna skulle man genom ett tilläggsprotokoll eller genom unilaterala statements kunna skapa en situation där de skulle vara "as if" - medlemmar i NPT. Därigenom skulle de få samma åtaganden och regler bl.a. när det gäller nedrustning, icke-spridning och exportkontroll som länderna inom NPT.

I utbyte skulle man kunna erbjuda erkännande som kärnvapenstater och

förbättrad tillgång till teknologi för civil kärnkraft. Ett problem är förstås att Israel inte kan bli erkänt utan att ha erkänt sig ha kärnvapen. Ett erkännande från och av Israel skulle kunna ge ökad goodwill och en politisk vinst för landet.

Det finns en del som talar emot att erkänna dessa tre länder som s.k. officiella kärnvapenstater. Japan kan ha svårt att acceptera att fler än fem länder erkänns ha kärnvapen och kan komma att vilja ompröva sin ställning som icke-kärnvapenstat. Japan har dock i realiteten levt med åtta kärnvapenstater och borde, enligt Sverre Lodgaard kunna fortsätta med det. Ett annat problem är att ett erkännande skulle kunna uppfattas som belöning för felaktigt beteende och skulle dessutom kunna ge en statushöjning vare sig man vill eller ej.

Sverre Lodgaard avslutade med att det måste vara bättre att ha en policy som grundar sig på fakta än en som grundar sig på fiktion.

LEONORE WIDE
leonore.wide@slmk.org

Uppslagets akronymer

CTBT	<i>Comprehensive Test Ban Treaty</i>
FMCT	<i>Fissile Material Control Treaty</i>
IAEA	<i>International Atomic Energy Agency</i>
NPT	<i>Non-Proliferation Treaty</i>
NRDC	<i>National Resources Defense Council</i>
NUPI	<i>Norsk utenrikspolitisk institutt</i>
SIPRI	<i>Stockholm International Peace Research Institute</i>
VERTIC	<i>Verification Research Training and Information Centre</i>
WILPF	<i>Women's International League for Peace and Freedom</i>
WMDC	<i>Weapons of Mass Destruction Commission</i>

”Militarismen i USA stärks”

President Bush vill öka försvarsanslagen och gör åter ett försök att förmå kongressen att satsa på nya kärnvapen. Presidenten och hans nya energiminister är eniga om att förkorta förberedelse tiden för nya provsprängningar.

I nästa års budgetförslag, som president Bush skickade till kongressen i början av februari, slutar notan på 2,57 biljoner dollar (18 biljoner kronor). Medan jordbruk, miljö, kommunikationer och bostadsdepartementen får se sina anslag minska, vill presidenten räkna upp försvarets medel till sammanlagt 419 miljarder dollar. Det är en ökning med 4,8 procent, men ändå tre miljarder dollar mindre än vad som förutsågs för ett år sedan. Vid sidan om sitt förslag har Vita Huset begärt ytterligare 82 miljarder dollar för att bekosta de fortsatta militära operationerna i Irak och Afghanistan.

Missilförsvar

I somras togs det första steget för att färdigställa president Bushs landbaserade nationella missilförsvar, då den första missilen placerades i sin silo på armébasen Fort Greely i delstaten Alaska. Nu är ytterligare sju missiler på plats: i Alaska och vid Vandenburgbasen i Kalifornien.

Efter ett uppehåll på två år, har Pentagons Missilförsvarsbyrå de senaste månaderna genomfört två tester, som i båda fallen misslyckades. I det senaste, som genomfördes den 14 februari, lyfte aldrig den missil i södra Stilla Havet, som var tänkt att gen-

skjuta den från Alaska uppskjutna ”fiendliga” missilen. Ett liknande problem inträffade vid testet i mitten av december, vilket enligt Missilförsvarsbyrån berodde på en alltför känslig datormjukvara.

”De senaste två misslyckandena, bör ses i ett större sammanhang, säger Stacey Fritz i aktionsgruppen *No Nukes North* i Fairbanks, Alaska. ”Den fenomenala kostnaden för dessa tester, 85 miljoner dollar styck, är ändå irrelevant i jämförelse med de verkliga förlusterna: nedrustningsavtal som går om intet, liksom möjligheterna att stoppa vapenkapprustningen efter det kalla krigets slut.”

I budgetförslaget för nästa år minskas anslaget till missilförsvaret något (-8,5 %) men ligger ändå kvar i nivå med vad det gjorde för budgetåret 2004, på 9,5 miljarder dollar.

”Försvarsbudgeten sväller över alla bräddar, med helt vanvettiga program, såsom det nationella missilförsvaret,” säger Chalmers Johnson, professor emeritus i internationella studier och grundare av *Japan Policy Research Institute*. ”Jag kan garantera att det är den enklaste sak i världen att ta reda på varifrån en fiendlig missil kommer. Till exempel är Nordkorea fullt på det klara med att om de skulle avfyra en missil mot Japan eller USA, så skulle de förintas nästa dag. Allt skulle vara över.”

I sin senaste bok *Imperiedrömmar* beskriver Chalmers Johnson den amerikanska militarismen och målsättningen att skapa ett nytt romerskt imperium.

”Trots ett enormt federalt budgetunderskott får försvaret ökade anslag. Lägg därtill att 40 procent av Pentagons anslag är hemligstämplade, liksom hela CIA:s budget. En kongressledamot som vill utföra sitt uppdrag att granska statens finanser, kan inte ens få grundläggande fakta!”

En del av budgethemligheterna rör Bushadministrationens önskan att militarisera rymden. I den offentliga delen av förslaget kallas posten *facts in orbit* och innehåller anslag för bland annat mikrosatelliter, avancerad lasertechnik och en rymdbaserad testanläggning till missilförsvaret. De kända programsatsningarna föreslås tillsammans få omkring 400 miljoner dollar, enligt en beräkning av *Center for Defense Information*.

”Förra året skapades fjorton miljoner nya militära hemligheter. Det är en uppgång från elva miljoner föregående år, och åtta miljoner året dessförinnan. De är inte hemligheter i betydelsen att de på något sätt påverkar den nationella säkerheten. Istället handlar det om hemligheter som ska skydda byråkrater från andra byråkrater, och för att förhindra att medborgarna ska förstå att de ränas på sina skattedollar,” säger Chalmers Johnson.

Bunker-buster, på nytt

Kongressen sa förra året nej till att anslå pengar för forskning om en ny kärnvapenbestyckad *bunker-buster*, som skulle kunna tränga genom markytan och detonera under jord. Därigenom skulle, enligt förespråkarna, det radioaktiva nedfallet kunna begränsas.

”Kongressledamöter från båda partier är motståndare till idén med ’mer användbara’ kärnvapen, och anser att en sådan strävan gör det svårare att förstå andra nationer att vara återhållsamma med sina egna kärnvapensatsningar,” kommenterar Daryl Kimball på lobbygruppen *Arms Control Association* i Washington D.C. ”Administrationens förslag att satsa på nya kärnvapen kommer också att underminera ansträngningarna att stärka Icke-spridningsavtalet vid översynskonferensen i FN i maj.”

”Det är lätt att se hur andra nationer kan tro att det enda sättet att stoppa de amerikanska imperialisterna, är att hota dem med kärnvapen,” säger professor Chalmers Johnson. ”Jag är övertygad om att i Brasilien säger president da Silva till sin regering: Vi har gott om uran i det här landet. Vi har en del tvisteämnen med USA. Det kan hända att de placerar oss på sin lilla fåniga lista över fientligt sinnade stater, i likhet med skurkstaterna i Bush-administrationens *axis of evil*. Vi gav en gång upp vårt kärnvapenprogram för att kunna ansluta oss till Icke-spridningsavtalet. Mina herrar, hur snabbt kan vi skaffa oss en atombomb?”

Provsprängningar

Sedan den senaste underjordiska provsprängningen *Divider* utfördes den 23 september 1992, har testplatsen i Nevadaöknen nordväst om Las Vegas enbart använts för mindre så kallade subkritiska tester, då kärnreaktionen är för liten för att kunna underhålla sig själv.

För att kunna återuppta verkliga provsprängningar krävs det för närvarande upp till tre års förberedelser. Bush-administrationen har länge velat förkorta tiden till högst arton månader, och anslår därför ytterligare 25 miljoner dollar. Förra året godkände kongressen en ungefär lika stor summa för samma ändamål. ”Vi räknar inte med att behöva avskeda några anställda på testplatsen,” säger Bryan Wilkes på *National Nuclear Security Administration* till tidningen *Las Vegas Review-Journal*.

Skulle kongressen i år acceptera förslaget om att utveckla en ny kärnvapenbestyckad *bunker buster* är det tänkbart att den skulle komma att testas i Nevada. Ansvar för testplatsen faller på det amerikanska Energi-departementet, som nyligen fick en ny chef, Samuel Bodman.

Bodman är utbildad kemiingenjör och inledde sin bana som professor på *Massachusetts Institute of Technology*. Därefter har han arbetat i många år inom den privata industrin, bland annat som chef för det multinationella kemiföretaget Cabot Corporation som haft kontrakt med det amerikanska försvaret. Samuel Bodman har vidare innehaft posten som statssekreterare både i finans- och handelsdepartementet.

”Arbetet med att skapa förutsättningar för att återuppta provsprängningarna vid testplatsen i Nevada måste intensifieras,” enligt Samuel Bodman, men tillägger att det för närvarande inte finns några planer på förnyade tester.

Militarisering på framväxt

”Efter Sovjetunionens kollaps 1991 hade jag förväntat mig, precis som efter alla andra amerikanska krig, att vi skulle ha fått uppleva en verklig strävan mot fred. Vi borde ha sett en nedrustning av den militära apparaten världen runt, och en fredlig strävan mot en civil ekonomi och att tillgodoses de många eftersatta mänskliga behoven i vårt samhälle,” säger Chalmers Johnson. ”Istället började vår regering att söka en ny fiende. Nu skulle det bli Kina, terrorism, narkotika – vad som helst för att motivera den enorma militära apparaten.

Officiellt har USA 725 militärbaser i 38 länder. ”Lägger man till de baser som vi inte erkänner så handlar det om över ett tusen militärbaser. De etablerades av strategiska skäl, men när de inte längre var nödvändiga, gjorde vi oss inte av med dem. Istället hittade vi på ett nytt ändamål för att kunna behålla dem.”

Att det stora amerikanska budgetunderskottet inte påverkar anslagen

Foto: C. ANDREASSON

I sin senaste bok ”Imperiedrömmar” (Leopold Förlag) beskriver professor Chalmers Johnson hur USA under det senaste århundradet strävat att bli ett imperium.

till försvaret är ännu ett tecken på den militarisering som professor Johnson anser gradvis växt sig starkare under det senaste århundradet. ”Vi har numera definitivt en militär klass i USA, ett kännetecken på militarism, vilken är en ofrånkomlig bundsförvant till imperialism. Pentagon är utom kontroll. Av de enorma summor vi anslår till ’internationella relationer’ går 93 procent till försvaret, medan utrikesdepartementet får nöja sig med sju procent.”

”Precis som alla tidigare imperier kommer även det amerikanska att på sikt gå under av samma orsaker som fick Sovjetunionen att slitas sönder: imperialistiskt övermod, oförmåga att reformera och överdrivet ideologiskt rigida finansiella institutioner. I USA är vi nära konkurs, vilket förstas inte förbättras av ännu en fullständigt vanvettig federal budget,” säger professor Chalmers Johnson.

CLAES ANDREASSON
Los Angeles

SLMK:s Bancosparare bidrog med drygt 469 000 kronor till föreningen år 2004

På alla hjärtans dag den 14 februari 2005 delade Banco ut mer än 44 mkr till drygt 100 ideella organisationer. Pengarna kommer från de ca 75 000 andelsägare som sparar i någon av Bancos ideella fonder: Humanfonden, Samaritfonden, Banco Ideell Miljö, Banco Kultur och Banco Hjälp. Sedan starten 1992 har spararna i de ideella fonderna bidragit med inte mindre än 526 miljoner kronor till viktigt ideellt arbete.

Utdelning till SLMK

Spararna i Humanfonden har i år tillsammans bidragit med drygt 31 miljoner kronor till olika ideella organisationer. SLMK har för år 2004 fått ett bidrag på 469 312 kr tack vare enga-

gerade sparare som valt att stödja oss genom sitt fondsparande. Ett stort tack till alla sparare i Humanfonden som gjort vårt långsiktiga arbete möjligt. Det ökade bidraget från våra Humanfondssparare kommer väldigt lägligt då andra bidragsgivare dragit ned. Detta innebär att vi ändå kan hålla samma höga aktivitet som tidigare och slipper neddragningar.

Utvecklingen i Humanfonden under året

Låga räntor, bra vinstutveckling hos många bolag och ett överlag positivt börsklimat gjorde att den svenska börsen och Humanfonden fick en mycket positiv utveckling under 2004. Humanfondens utveckling slutade på +17 % för helåret 2004 (utveckling före förvaltningsavgift 1,7 % och ideell utdelning 2 %). År 2004 började

och slutade mycket starkt för Humanfonden med en något svagare utveckling under sommaren. En stor del i den goda utvecklingen på Stockholmsbörsen har den fortsatta omvärderingen av Ericsson (drygt 60 %) haft. Även aktier som H&M och Volvo har bidragit starkt till den positiva utvecklingen under 2004. IT-sektorn var mycket framgångsrik med en drygt 50 % uppgång och även den finansiella sektorn med t ex banker kan se tillbaka på ett positivt år. Samtliga placeringar i fonden genomgår också en djupgående etisk granskning vilket lett till att Banco har inlett en aktiv dialog med ett antal företag t ex Axfood, Ericsson och H&M. Inte i något fall under 2004 har granskningen av hur företagen lever upp till våra etiska krav lett till att vi sett oss tvungna att avyttra aktier.

KLAS LUNDIUS
klas.lundius@slmk.org

Kommentar LMK nr 99 2004:

Fasthold målet, men opdatér midlerne

Det var dog befriende at læse Cæcilie Böck Buhmanns indlæg i sidste nummer af LMK.

Fasthold målet med foreningen, nemlig afskaffelse af kernevåben, men justér midlerne til at nå dette mål.

LMK startede med første trin, en diagnose, og kundgjorde for verdens politikere, at en atomkrig var mere, end al verdens læger kunne afbøde virkningen af.

Dernæst gik vi til andet trin, og fulgte i mange år den ortodokse medicinske

vej og prøvede at behandle symptomet ved at tale og tale med politikere fra stedse flere atombevæbnede nationer af stedse mindre demokratisk natur.

Nu er det tid til at bevæge os fra symptombehandling til causal behandling, og Cæcilie har fat i den lange ende her, for det er den eneste rigtige vej for en langsigtet og varig løsning, og det eneste vi kan gøre, hvis vi også skal kunne motivere unge læger til at gå ind i LMK og se en realistisk fremtidsvision i foreningens arbejde.

Når den causale behandling en gang er lykkedes, og de nukleare våben minimeret, er det tid for trin 4: Profylakse. Men det er der desværre mange år til, og IPPNW vil være en nødvendig medspiller i mange år fremover.

Dette kræver imidlertid tilgang af nye, unge medlemmer, og Cæcilies udspil er en nødvendig brik, også i løsningen på dette rekrutteringsproblem.

CLAUS HANCKE

Svenska Tandläkare mot Kärnvapen

Den 14 oktober 2004, stod STMK som arrangör av ett välbesökt seminarium med titeln *Terrorismen har en historia* med journalisten och författaren **Björn Kumm** som föredragshållare. Seminariet hade sin utgångspunkt i hans bok *Terrorismens historia*, som skickats till alla STMK:s medlemmar. Björn Kumms föredrag tog upp kända terrororganisationer genom historien och satte terrorn i sitt politiska och sociala sammanhang. Efter föredraget vidtog en livlig diskussion bland de drygt 80 åhörarna, som utgjordes av både allmänhet, tandläkarstuderande och medlemmar i föreningen

Föreningen höll fredagen den 29 oktober sitt årsmöte i samband med Odonologisk Riksstämma på Älvsjömässan i Stockholm.

Vid årsmötesförhandlingarna omvaldes styrelsen:

Claes Reit, ordförande
Inger Egermark, sekreterare

Monica Engvall, vice sekreterare
Ulf Lundin, kassör
Gunnar E Carlsson, ledamot
Margareta Lundberg-Widén, ledamot
Kristina Palm, ledamot
A-C Sillén, ledamot
Kerstin Westbacke, ledamot

Till revisorer valdes *Erik Uhrbom* och *Bo Bjerner*. Till valberedning valdes *Bengt Fyrberg* och *Åke Möller*.

Mötet beslöt höja samtliga medlemsavgifter med 25 kr för att även fortsatt ha råd med utåtriktade aktiviteter i form av seminarier och föredrag, samt kunna stödja övriga yrkesgrupper i gemensamma aktiviteter. Målsättningen är att ha minst en utåtriktad aktivitet per år förutom vad som arrangeras vid riksstämman och i samarbete med övriga yrkesgrupper; Bokmässan och aktiviteter på Hiroshimadagen.

Föreningen hade vid riksstämman en monter med i stort sett samma utställ-

ning som yrkesgrupperna hade vid Bokmässan i Göteborg.

Som medlem i *Yrkesgrupper mot Kärnvapen* har föreningen ställt sig bakom en skrivelse till regeringen angående möjligheten att ge Mordechai Vanunu en fristad i Sverige samt en annan skrivelse i vilken den internationella Hibakusha-rörelsen (överlevande från Hiroshima och Nagasaki samt kärnvapenproven vid Bikiniatollen) föreslås bli nominerad till mottagare av Nobels fredspris.

Planerade aktiviteter för 2005 är deltagande i manifestationer på Hiroshimadagen runt om i landet, deltagande i Yrkesgruppernas gemensamma monter vid Bokmässan i Göteborg i september samt aktiviteter vid årets riksstämma i Göteborg.

Adress till föreningens hemsida är:
www.STMK.nu

CLAES REIT, INGER EGERMARK,
MONICA ENGVALL, ULF LUNDIN

Wir müssen uns stellen für die Sache des Friedens die gleichen Opfer zu bringen die wir widerstandslos für die Sache des Krieges gebracht haben. Es gibt nichts, das mir wichtiger ist und mir mehr am Herzen liegt.

Was ich sonst mache oder sage, kann die Struktur des Universums nicht ändern. Aber vielleicht kann meine Stimme der grössten Sache dienen: Eintracht unter den Menchen und Friede auf Erden.

Ur Einstein: *Für einen militanten Pazifismus*, i *Warum Krieg*
av Albert Einstein och Sigmund Freud

Vi måste vara redo att för fredens sak göra lika stora uppoffringar som vi utan motstånd har gjort för kriget. Det finns ingenting som är viktigare för mig och som ligger mig mera varmt om hjärtat.

Vad jag än gör och säger kan man inte ändra universums lagar. Men kanske kan min röst ändå bidra till det största av allt, samförstånd människor emellan och fred på jorden.

INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson
Frösön (inge_axelsson@yahoo.se)

Samarbete mellan Europa och Ryssland mot terrorist- uran

I maj 2004 spelade europeiska ledare ett krigsspel, eller terroristspel, kallat "Black Dawn". Övningen utgick från att en terroristgrupp sprängt en primitiv kärnladdning vid NATO-högkvarteret i Bryssel med de omedelbara följderna 40 000 döda människor och 300 000 skadade.

Scenariot är dessvärre inte orealistiskt. Hur kan man förebygga det? Jo, genom att eliminera så mycket hög-anrikat uran (HEU) som möjligt och så fort som möjligt. Det kan ske genom samarbete mellan Ryssland och resten av Europa, säger Morten Bremer Maerli från Oslo och Lars van Dassen från Kärnkraftsinspektionen (SKI) i Stockholm. Ryssland har HEU tillräckligt för tiotusentals vapen. Banditer har försökt stjäla kilovis med ryskt HEU. Ryssland har fått hjälp från USA att oskadliggöra en del av detta uran, men bara en del. HEU avger mycket mindre strålning än plutonium och är därför relativt lätt att hantera och smuggla. SKI har utrett riskerna med Rysslands HEU och rekommenderar att Europas regeringar bygger vidare på den grund som lagts av samarbetet mellan Ryssland och USA. Men det är bråttom!

Maerli MB, van Dassen L.
Bulletin of the Atomic Scientists,
Nov/Dec 2004, sid. 19-21

Auschwitz 27 januari 1945

I januari inföll 60-årsdagen för Röda Arméns befrielse av koncentrationslägret i Auschwitz och i februari 60-årsdagen för den allierade terrorbombningen av Dresden. Det tycks

inte leda till så mycket eftertanke inom den medicinska pressen. Jag har letat igenom, elektroniskt och manuellt, de fyra ledande allmänmedicinska tidskrifterna *BMJ*, *JAMA*, *Lancet* och *New England Journal of Medicine* för tiden 1 januari – 15 februari utan hitta någonting om Auschwitz eller Dresden; inte heller något om kärnvapen.

Dresden 13 februari 1945

För sextio år sedan, den 13–14 februari 1945, flög våg efter våg av brittiska och amerikanska bombflygplan över "Florens vid Elbe", barockstaden Dresden. I de eldstormar som följde på bombmattorna dog ca 35 000 människor. Många hade inga brännskador utan kvävdes i källare och skyddsrum som fick för lite syre och för mycket kolmonoxid:

"Vid järnvägsstationen upptäckte han [Götz Bergander, 18 år] ytterligare hundratals kroppar staplade på en lastramp. 'Det var omöjligt att säga hur många. Det var verkligen vidrigt. Kvinnornas underkjolar var uppdragna. Det var barn bland de döda. De flesta var inte brännskadade. De hade kvävts,' minns han."

Kommentar: Citatet är från *the Guardian*. I en ledare i samma tidning konstaterar man att tyskarna var offer för de allierade bombningarna – och för *die Hitlerzeit*. Den fruktansvärda eldstormen och kvävningsskörden ingår i scenariot för ett kärnvapenkrig – fast i mycket större skala.

Guardian 13 Febr. 2005
www.guardian.co.uk

Afghanistan

Blindgångare (icke exploderade granater och bomber) lemlästar och dödar fler människor – särskilt barn – i Afghanistan än landminor. Detta är ett problem som inte uppmärksammats.

Bilukha OO, Brennan M.
BMJ 2005;330:127-128

Södra Asien

Södra Asien omfattar Bangladesh, Bhutan, Indien, Nepal, Pakistan, Sri Lanka och Maldiverna – sammanlagt 1,4 miljarder människor. De två största länderna – Indien (1 050 miljoner invånare) och Pakistan (150 miljoner invånare) är kärnvapenländer samtidigt som de bekrigar varandra i Kashmir. När *British Medical Journal* publicerade ett temanummer om Södra Asien handlar det mycket om krig: Mellan Indien och Pakistan; i grannlandet Afghanistan under de senaste 25 åren; maoistrevolt i Nepal; inbördeskrig i Sri Lanka. En pediatrikprofessor från Pakistan, en kirurg från Indien och redaktören för *BMJ* konstaterar tillsammans att:

"unless regional priorities switch from nuclear weapons to maternal and child health the progress that is being made ... will count for nothing."

BMJ, 3 April 2005

Hanford, Washington State, USA

Omkring 740 000 Curie jod-131 släpptes ut i atmosfären från *Hanford nuclear site* 1944–1957. I en retrospektiv kohortstudie i ett län (*county*) nära Hanford studerades förekomsten av thyroideacancer. Man fick inte fram evidens för en ökad förekomst av cancer hos dem som beräknades ha fått mest strålning.

David S et al.,
JAMA 2004;292:2600-2613

USA: When doctors go to war

Läkare hjälper den amerikanska krigsmakten att förhöra krigsfångar i Irak och fångar på Guantanamo basen på Kuba genom att bl.a. ge råd om minimiransoner av vatten och bröd, vilka temperaturer man kan utsätta fångarna för, sömndeprivation i upp

till 72 timmar, isolering i mer än 30 dagar, påfrestande kroppsställningar och närvaro av hundar. Detta är flagranta brott mot läkaretiken och Genèvekonventionen.

*Bloche MG, Marks JH.
New Engl J Med 2005;352:3-6
Tullus K. Läkartidningen
2005;102:418
www.aclu.org*

För 100 år sedan

”Krig har förlorat sin personliga karaktär och är nu rätt och slätt massslakt” (wholesale butchery). – ”Vår psykologi har inte än anpassat sig till de nya aspekterna på krig. En kryssare som på mindre än två minuter sjunker med mer än 800 man ombord; en drabbning i vilken 104 av 107 hästar dödas; ett angrepp i vilket alla anfallare stupar till siste man; ett anfäll över en yta som man vet döljer femton hundra minor; dessa saker drabbar en som en enorm jordbävning eller ett vulkanutbrott.”

*JAMA, 3 September 1904
(omtryckt i JAMA 2004;292:636)*

För 20 år sedan: Den nukleära vintern

”Låt mig göra en kort repetition. Ett kärnvapenkrig i stor skala skulle på sin höjd lämna kvar några få spridda överlevande på norra halvklotet. Dessa överlevande skulle ställas inför extrem kyla, svält, brist på vatten, tät smog och så vidare, och allt detta skulle drabba dem i skymning eller mörker och utan stöd av ett organiserat samhälle.” – ”Och, jag säger det än en gång, om de atmosfäriska följderna spreds ut över hela planeten kan vi inte vara säkra på att *Homo sapiens* kommer att överleva.”

*Ehrlich PR, Sagan C,
Kennedy D, Robert WO.
Köld och mörker –
världen efter kärnvapenkrig.
Stockholm: Legenda 1985.
(Citat från Paul R. Ehrlich, sida
101).*

Star wars

Linda Rothstein, redaktör för *Bulletin of the Atomic Scientists*, räknar upp olika officiella namn på projektet Stjärnornas Krig:

Star Wars
Strategic Defensive Initiative
Ballistic Missile Defense
Global Missile Defense
National Missile Defense
Missile Defense

Efter 22 år fungerar projektet fortfarande inte. Provsjutningar har misslyckats och den speciella radarn är inte färdig.

*Bulletin of the Atomic Scientists,
Jan/Febr 2005, sida 4*

Amerikanska kärnvapenstyrkor 2005

Det finns troligen omkring 5 300 stridsberedda kärnvapenstridsspetsar och nästan 5 000 gamla stridsspetsar i lager i USA.

*Bulletin of the Atomic Scientists,
Jan/Febr 2005, sida 73-75*

Den Transnationella stiftelsen för Fred och Frihet

Vecka efter vecka, år efter år samlar Jan Öberg och hans mycket lilla stab material om krig och fred på sin hemsida:

<http://www.transnational.org/sitemap.html>

Under Balkankriget reste Jan Öberg i Syd-slavien (syd på slaviska = jugo) gång på gång och gav en alternativ bild till kören av dominerande nyhetsmedia, som kunde förefalla polyfon men i själva verket oftast hade i stort sett samma källor. Jan Öberg hade egna källor, egna informationer. Likadant var det före anfallet på Irak. Jan Öberg hade sin egen röst. TFF samlar ständigt på material om ickevåld och fredlig konfliktlösning. Man hittar information om Martin Luther King och om Arundhati Roy och särskilt om Gandhi.

Man kan sätta upp sig för att få TFF-material genom e-post. För mig har detta varit mycket värdefullt. Anmäl dig på TFF:s hemsida! Det kostar inget. TFF får inga anslag från UD eller andra statliga källor, vilket är egendomligt, så har man några hundra kronor som man inte behöver kan man ge dem till TFF.

GUNNAR WESTBERG
gunnar.westberg@slmk.org

DLMKs Bestyrelse

Formand:
Povl Revsbech
Langdalsvej 40 , 8220 Brabrand
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

International councillor:
Anton Aggernæs
Godthåbsvej 22, 4. tv
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 34 35 07
E-mail: aggernæs.a@dadlnet.dk

Deputy councillor:
Jacob Obbekjær
Lundedammen 42 , 2605 Brøndby
Tlf. 36 75 13 10
E-mail: obbekjar@dadlnet.dk

Deputy councillor, redaktør:
Klaus Arnung
Kæmpehøjvej 3 , 2950 Vedbæk
Tlf. 45 66 11 81
E-mail: k.arnung@dadlnet.dk

Kasserer:
Niels Dahm
Hovedvej 14 , Avernakø ,
5600 Fåborg
Tlf. 62 61 83 61
E-mail: dahm@avernak.dk

Studenterrepræsentant:
Cæcilie Bøck Buhmann
Refnæsgade 53, 3. tv ,
2200 København N
Mobil-tlf. 26 18 95 06
E-mail:
cbuhmann2002@yahoo.com

DLMKs sekretariat:

c/o Povl Revsbech
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Medlemskab opnås ved indbetaling
af årskontingent på Giro 8 03 91 00
300 Dkr for læger og pensionister
100 Dkr for studenter
200 Dkr for støttemedlemmer

DLMKs hjemmeside: www.dlmk.dk

SLMKs STYRELSE

2004 – 2005

Ordförande: **Frida Sundberg**, Södra Strandvägen 1A,
832 43 Frösön, tel 063-12 74 20,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Vice ordf: **Martin Tondel**, Lekparksvägen 2,
582 75 Linköping, tel 013-39 64 74,
e-post: martin.tondel@slmk.org

Leonore Wide, Ljuskärsvägen 35,
133 31 Saltsjöbaden, tel 08-717 65 17,
e-post: leonore.wide@slmk.org

Sekreterare: **Meit Krakau**, Danarövägen 19,
182 56 Danderyd, tel 08-753 13 50,
fax 08-755 78 55,
e-post: meit.krakau@slmk.org

IPPNW **Gunnar Westberg**, Solbänksgratan 9,
President 413 19 Göteborg, tel 031-82 63 92 (b),
eller 031-82 86 92 (b) 031-342 25 16 (a),
mobiltel 0762-17 30 23
e-post: gunnar.westberg@slmk.org

Övriga

Ordinarie

Gösta Alfvén, Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Mats Hogmark, Gruvgatan 33, 791 62 Falun,
tel 023-138 18, mobiltel 0709-515 272,
e-post: mats.hogmark@slmk.org

Hans Levander, Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Monika Palmgren, Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel arb 08-578 354 28, e-post: monika.palmgren@slmk.org

Anneli Schmauch, Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Sara Smedegård, Djäknegatan 3 350,
754 23 Uppsala, tel 018-50 23 25, mobiltel 0702-15 80 17
e-post: sara.smedegard@slmk.org

Jann Storsaeter, Vanadisvägen 42, 2 tr, 113 31 Stockholm
tel 08-33 21 86, mobiltel 070-861 34 36
e-post: jann.storsaeter@slmk.org

Martina Grosch, Erikstorpsgratan 6, 4 tr,
217 54 Malmö, mobiltel 0739-08 85 29 (stud repr)
e-post: martina.grosch@slmk.org

Suppleanter

Richard Fristedt, c/o E Bergman, Stallgatan 11 A,
582 54 Linköping, e-post: richard.fristedt@slmk.org

Nelli Jonasson-Filippova, Madlyckeavägen 24,
542 32 Mariestad, tel 0501-474 62,
e-post: nelli@slmk.org

Jan Larsson (Infobladsansvarig),
Linnégatan 2G, 753 32 Uppsala, tel 018-14 62 12,
e-post: jan.larsson@slmk.org

Bengt Lindell (IT/kommunikationsansv),
Bättre Tidens Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84, mobiltel 070-647 23 47
e-post: bentg.lindell@slmk.org

Annika Rydberg, Fredrikshögsgatan 1, 903 36 Umeå,
tel 090-77 64 99, e-post: annika.rydberg@slmk.org

Karin Stenstedt, Alviksvägen 17, 167 53 Bromma,
tel 08-25 56 38, e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Christina Vigre Lundius, Håkantorpsmölla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31, fax 0435-353 27,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

John Henriksson, Hertig Karlsg. 11A, 582 21 Linköping,
tel 013-12 92 60, mobiltel 0733-42 31 10 (stud repr)
e-post: john.henriksson@slmk.org

Hanna Fornvall, Sturegatan 9, lgh 34,
753 14 Uppsala (stud repr)
e-post: hanna.fornvall@slmk.org

Revision

Auktoriserad Revisor

Jan Anders Nilsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg, tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwcglobal.com

Auktoriserad Revisor, suppleant

Jonas Grahn, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm, tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwcglobal.com

Föreningsrevisor

Kerstin Druvefors, Båtsmansv 10, 824 50 Hudiksvall,
tel 0650-933 95, e-post: kerstin.druvefors@slmk.org

Föreningsrevisor Suppleanter

Ylva Stjernholm, Tomtebogatan 10 2tr, 113 39 Stockholm,
tel 08-31 63 81

Kristina Olofsson, Varvsgatan 3b, 824 50 Hudiksvall,
tel 0650-127 75, e-post: kristina.olofsson@slmk.org

Kassör/Kanslichef:

Klas Lundius, Håkantorpsmölla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, fax 0435-353 27, mobiltel 070-520 83 58
e-post: klas.lundius@slmk.org

Valberedningen har utgjorts av:

Sammanställande:

Vendela Englund-Burnett, Mimergatan 13,
654 60 Karlstad, tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Anna Sjögren, Ölmegatan 2 a, 652 30 Karlstad,
tel 054-250 35 99, e-post: anna.sjogren@slmk.org

Jenny Immerstrand, S:t Larsgratan 6 B:B12,
753 11 Uppsala, tel, 0704-90 18 04
e-post: jenny.immerstrand@slmk.org (stud repr)

Avsändare:
SLMK, c/o Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 PERSTORP
Sweden

**Begränsad
eftersändning**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

Gatubild från Bryssel ...

Foto: F SUNDBERG

... där IPPNW nyligen mötte NATO-representanter
och EU-parlamentariker i ett dialogmöte. Läs på sidan 7.